

הלכות יום טוב - י

זמן עריכת עירוב תבשילין

שוע"ר סי' רסא

ב מותר לערב עירובי חצרות בבין השמשות אם לא עירב מבעוד יום.

ג וכל זה כשעדיין לא קיבל עליו שבת, אבל אם כבר קיבל עליו שבת בתפלת ערבית של שבת שהתפלל מבעוד יום, או שענה ברכו עם הצבור, או שרוב הצבור ענו ברכו אף על פי שהוא לא ענה עמהם, שחל עליו השבת בעל כרחו אף על פי שאינו רוצה לקבלו כמ"ש בסי' רס"ג, אסור לו לעשות בעצמו כל שבות אפילו קודם בין השמשות ... וכן לערב עירוב חצרות, אף על פי שצריך מאוד לטלטל בחצר צרכי שבת וכל כיוצא בזה.

שוע"ר סי' תקכז

ב ומפני שני דברים תיקנו חכמים דבר זה, א' כדי להרבות בכבוד יום טוב, שיאמרו הבריות מה אם לכבוד השבת אסור לבשל בתחלה ביום טוב, אלא אם כן התחיל לבשל תבשיל אחד מערב יום טוב, דמה שמבשל ביום טוב אינו אלא כגומר והולך מה שהתחיל מערב יום טוב, קל וחומר שאסור לבשל ביום טוב לצורך החול אפילו התחיל לבשל מערב יום טוב. ה' כדי להרבות בכבוד שבת, שעל ידי שאתה מזקיקו לבשל תבשיל אחד מערב יום טוב בשביל תיקון צרכי סעודות השבת שלאחריו, הוא נזכר על כל צרכי השבת מערב יום טוב, ובורר מנה יפה לשבת ומנה יפה ליום טוב, ואינו מכלה את הכל ליום טוב.

ולפי טעם הראשון אין צריך להניח העירוב בערב יום טוב ממש, אלא מותר להניח עירוב תבשילין אפילו כמה שבועות קודם יום טוב ... אבל לפי טעם ה' שביארנו, צריך להניח עירוב תבשילין בערב יום טוב ממש, שהרי אם הניח הרבה ימים קודם יום טוב, עדיין כשיגיע ערב יום טוב לא יהא נזכר על צרכי שבת ולא יברור מנה יפה לכבודו ... לפיכך לענין מעשה אין לערב לכתחלה אלא בערב יום טוב ממש ליום טוב זה בלבד, כמו שנתבאר לפי טעם ה'. אבל בדיעבד שכבר עירב ימים רבים קודם יום טוב ובערב יום טוב ממש שכח או הזיד ולא עירב, מותר לו לסמוך על עירובו ולבשל בתחלה מיום טוב לשבת.

ט אף על פי שאין מערבין עירוב תבשילין ביום טוב עצמו, אלא צריך להניחו מערב יום טוב, מכל מקום מותר לערב בבין השמשות של ליל יום טוב, אף על פי שהוא ספק לילה, לפי שספק דברי סופרים להקל, ואנו תולין לומר עדיין יום הוא. במה דברים אמורים כשעדיין לא התפלל תפלת ערבית של יום טוב וגם עדיין לא קבלו רוב הצבור עליהם קדושת יום טוב, דהיינו שעדיין לא אמרו ברכו של תפלת ערבית של יום טוב, שאמירת ברכו הוא קבלת שבת ויום טוב כמ"ש בסי' רס"א, אבל אם כבר אמרו רוב הצבור ברכו הרי הוא נגרר אחר רוב הצבור וחל גם עליו קדושת יום טוב, ואסור לערב עירובי תבשילין כמו ביום טוב עצמו. ואין צריך לומר שאם הוא בעצמו קיבל עליו יום טוב כגון שהתפלל תפילת ערבית של יום טוב, אף על פי שהצבור לא אמרו עדיין ברכו, שאסור לו לערב.

כא שני ימים טובים שחלו להיות בחמישי בשבת ובערב שבת, מערבין עירוב תבשילין מיום רביעי שהוא ערב יום טוב. ואם עבר או שכח ולא עירב בערב יום טוב ונזכר ביום טוב ראשון, מניח עירוב תבשילין בו ביום בתנאי. כיצד לוקח בידו כזית תבשיל בין שנתבשל היום בין שנתבשל מאתמול וכביצה פת בין שנאפה היום בין שנאפה מאתמול (ובדיעבד או שאין לו פת די בתבשיל בלבד כמו שנתבאר למעלה) ומברך עליו אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות עירוב, ואומר אם היום הוא יום טוב למחר הוא חול ואיני צריך לערב כלל, ואם היום הוא חול ולמחר יום טוב בעירוב זה יהא שרי לן לאפויי ולבשולי כו'.

כב במה דברים אמורים בשני ימים טובים של גליות, אבל בשני ימים טובים של ראש השנה, אע"פ שנזכר ביום ראשון אי אפשר לו לערב בתנאי, לפי שאין כאן ספק חול ששני הימים הן קדושים בודאי והן כיום אחד ארוך.

שוע"ר סי' תר

ב אף אבותיהם לא היו עושין שני ימים אלא מחמת הספק, שלא היו יודעים יום שהוקבע בו החודש בארץ ישראל ... ולפיכך אף בניהם אחריהם היודעים בקביעות החודש, ויודעים שיום ראשון הוא עיקר יום טוב ויום שני הוא גם כן יום טוב מדברי סופרים, אעפ"כ ... כיון שהן אין עושין שני ימים אלא מחמת מנהג אבותיהם, אין צריך להחמיר יותר מאבותיהם.